

УДК 336.77.067

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ПАТ «ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

Жмурко А. Ю.

EVALUATION OF FINANCIAL AND CREDIT ACTIVITIES BRANCH OF PJSC «STATE EXPORT-IMPORT BANK OF UKRAINE»

Zhmurko A.

Здійснено аналіз тенденцій зміни кредитного портфеля вітчизняних банків на фоні негативного прояву світової фінансово-економічної кризи. Досліджено основні фінансові показники ПАТ «Державного експортно-імпортного банку України». Проаналізовано забезпеченість банку власними ресурсами та ефективність їх використання. Визначено якість управління рівнем достатності капіталу щодо захисту від ризиків, притаманних його діяльності. Наведено основні напрями розвитку ПАТ «Державного експортно-імпортного банку України».

Ключові слова: кредитний портфель, ПАТ «Державний експортно-імпортного банку України», фінансові результати, коефіцієнти фінансової стійкості.

В умовах ринкової економіки банківське кредитування відіграє важливу роль задоволення потреб реального сектору економіки (нарівні з інвестиціями та державною підтримкою) і споживчого попиту населення в додатковому фінансуванні.

Дослідженням саме ролі державних банків в процесі кредитування приділено багато уваги, але залишається невирішеними питання саме детального оцінювання фінансово-кредитної діяльності банківських установ.

Укрексімбанк або Ukreximbank (повна назва – Публічне акціонерне товариство «Державний експортно-імпортний банк України», скорочено АТ «Укрексімбанк») – універсальна кредитно-фінансова установа, 100% акцій якої належить державі в особі Кабінету Міністрів України. Загальні активи банку станом на 1 січня 2015 року становили 125 млрд грн, за їх розмірами Укрексімбанк посідає третє місце серед усіх банків України. За розмірами депозитів юридичних осіб банк займає перше місце.

За даними британського журналу The Banker, Укрексімбанк посідає одинадцяту позицію в рейтингу найбільших банків Центральної та Східної Європи та 388-у в рейтингу топ-1 000 світових банків [1, с. 102].

Станом на 31 грудня 2014 року статутний капітал ПАТ «Укрексімбанк» становить 13,970 млрд грн. Протягом 2009-2011 років розмір статутного

капіталу банку було збільшено на 9,65 млрд грн., в тому числі (рис. 1):

на 590,9 млн грн. відповідно до постанови КМУ від 15.04.2009 року №375;

на 1 млрд грн. відповідно до постанови КМУ від 06.05.2009 року №432;

на 1 млрд грн. відповідно до постанови КМУ від 17.07.2009 року №800;

на 650 млн грн. відповідно до постанови КМУ від 12.08.2009 року №866;

на 1,8 млрд грн. відповідно до постанови КМУ від 20.01.2010 року №129;

на 4,6 млрд грн. відповідно до постанови КМУ від 17.02.2010 року №150;

на 20 млрд грн. відповідно до постанови КМУ від 02.02.2011 року №58;

на суму 33 млрд грн відповідно до постанови КМУ від 21.03.2012 року №225;

на суму 67 млрд грн відповідно до постанови КМУ від 28.08.2013 року №630;

на суму 174 млрд грн відповідно до постанови КМУ від 21.05.2014 року №142;

на суму 4999 млрд грн відповідно до постанови КМУ від 29.12.2014 року №713.

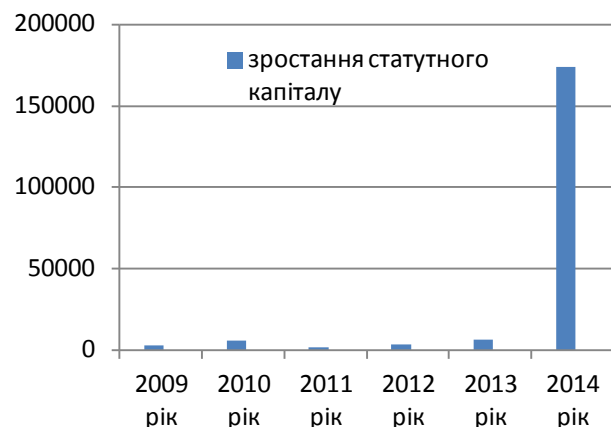

Рис. 1. Зростання статутного капіталу ПАТ «Укрексімбанк»

Збільшення обсягу власного капіталу і підвищення його питомої ваги в загальному обсязі пасивів свідчить про підвищення рівня капіталізації банку і зростання його надійності. Дане збільшення відбулося в основному за рахунок зростання статутного капіталу (рис. 2). Збільшення статутного капіталу відбувалося завдяки капіталізації прибутку, що є свідченням ефективної діяльності банку, а також значної докапіталізації банку з боку його власника – Кабінету міністрів України [2, с. 79].

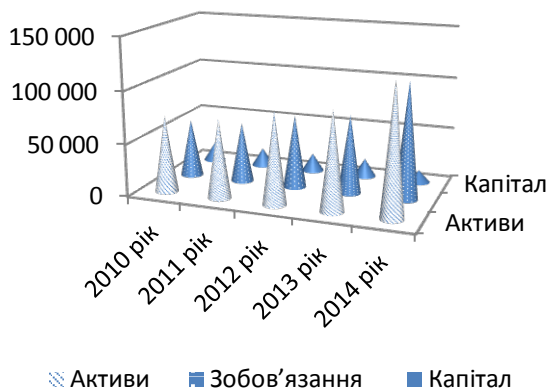

Рис. 2. Динаміка основних показників діяльності ПАТ «Укресімбанк» за 2010-2014 рр.

Укресімбанк успішно співпрацює з провідними міжнародними фінансовими організаціями, такими як Світовий банк, ЄБРР, KfW, NIB, IFC, з великими іноземними банками та фінансово-кредитними установами. Завдяки високій репутації на міжнародних фінансових ринках та результатам багаторічної діяльності в галузі експортного фінансування банк досяг визнання як прямий позичальник та гарант 35 провідними експортно-кредитними агентствами світу.

За розмірами активів, зобов'язань та кредитних вкладень АТ «Укресімбанк» належить до першої групи банків, до якої на сьогодні входить ряд провідних банківських установ українського ринку, та займає друге місце, а за розмірами власного капіталу – перше місце (табл. 1).

Таблиця 1
Основних показників діяльності ПАТ «Укресімбанк»

Показник	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Активи	73 161	75 098	87 206	93 275	123530
Зобов'язання	55 607	57 362	69 826	75 663	111954
Капітал	17 533	17 336	17 380	17 611	11 575

Проаналізувавши пасиви ПАТ «Укресімбанк» (табл. 1) можна зробити висновки, що станом на 01.01.2011 р. порівняно з 01.01.2010 р. загальний обсяг пасивів зріс на 24846936 тис. грн. або на 51,42% як за рахунок збільшення власного капіталу, так і за рахунок збільшення зобов'язань банку (рис. 1).

При цьому потрібно зазначити, що протягом аналізованого періоду випереджаючими темпами відбулося збільшення власного капіталу банку порівняно з його зобов'язаннями. Власний капітал протягом аналізованого періоду зріс в 3,9 рази, а зобов'язання банку зросли на 27,15%, що обумовило збільшення частки власного капіталу в загальному обсязі пасивів банку на 14,53%.

Аналіз динаміки зобов'язань АТ «Укресімбанк» з 01.01.2010 р. по 01.01.2011 р. (табл. 1) показав, що за даний період зобов'язання збільшились на 27,15%, що свідчить про підвищення активності банку щодо залучення ресурсів. Загальний обсяг зобов'язань збільшився за рахунок коштів клієнтів (на 8755990 тис. грн.), інших залучених коштів (а саме це кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій) (на 7757276 тис. грн.) та субординованого боргу (на 3098955 тис. грн.). Питома вага коштів банків за досліджуваний період знизилась на 21,13%. Станом на 01.01.2011 року кошти банків займають 29,22%, кошти юридичних осіб – 26,84%, а фізичних – 22,21% в загальному обсязі зобов'язань банку. Оскільки серед юридичних осіб клієнтами банку є підприємства, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність і стабільно працюють на ринку, то банк має стабільну ресурсну базу. Зменшується частка боргових цінних паперів емітованих банком, що свідчить про зниження диверсифікації залучених ресурсів.

Загальний обсяг та структура активів банку станом на 01.01.2015 р. порівняно з 01.01.2014 р. (рис. 3) зріс на 51,42% за рахунок збільшення грошових коштів та їх еквівалентів (на 8306751 тис. грн. або майже в 4 рази), цінних паперів в портфелі банку на продаж (на 8304250 тис. грн. або 12,5 разів), кредитного портфеля (на 7780525 тис. грн.) та цінних паперів в портфелі банку до погашення (на 1641477 тис. грн.). Кредити та заборгованість клієнтів склали на 01.01.2011 р. 61,09% від загального обсягу активів.

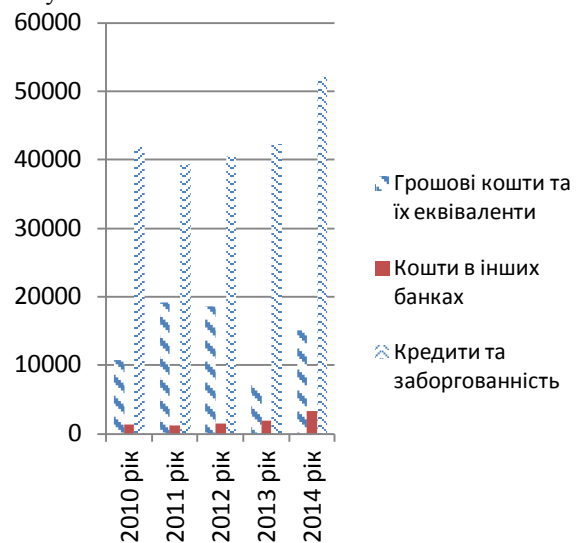

Рис. 3. Структура активів ПАТ «Укресімбанк» за 2010-2014 рр.

Портфель цінних паперів банку на продаж на 95,47% складається із боргових цінних паперів (92,22% з яких є державними облігаціями, а 7,78% - облігаціями підприємств) та на 0,87% - з акцій підприємств та інших цінних паперів з нефіксованим прибутком. Оскільки більшу частину цінних паперів становлять саме державні облігації, які є надійними, то це свідчить про невисоку ризиковість цього виду активів.

Портфель цінних паперів банку до погашення складається на 10,17% з облігацій державної іпотечної установи, на 12,08% з облігацій місцевих позик та на 77,75% з облігацій підприємств 2014 року Укресімбанк забезпечив зростання усіх ключових статей доходів (чистого процентного доходу, чистого комісійного доходу, непроцентного доходу) порівняно з попереднім роком і, як результат, збільшив чистий прибуток [3, с. 50]. Поліпшення якості і структури активів одночасно з підвищенням ефективності процентних операцій дало змогу збільшити чистий процентний дохід. Зростання клієнтської бази та подальше розширення асортименту послуг стали головними чинниками збільшення чистого комісійного доходу, а ефективні операції з інвестиційними цінними паперами позитивно вплинули на зростання обсягів непроцентного доходу (табл. 2).

Таблиця 2
Основні фінансові результати ПАТ «Укресімбанк» за 2010-2014 рр.

Показники	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Чистий процентний дохід	3304	3155	3558	3945	2678
Чистий комісійний дохід	502	367	384	370	429
Непроцентний дохід	414	552	625	155	583

Серед непроцентних витрат найбільшими темпами скоротилися адміністративні та інші операційні витрати – на 8,65% (76023 тис. грн.) і вони ж займають найбільшу питому вагу серед цих витрат (з 20% у 2008 р. до 10% у 2010 р.). Надмірне скорочення статей таких витрат може негативно вплинути на якість обслуговування клієнтів. Але недоцільно занадто скорочувати загально адміністративні витрати та витрати на персонал, ефективніше зменшувати витрати на штрафи, пені, непередбачені витрати тощо.

Процентний дохід становить найбільшу частку в загальному доході банку оскільки в їх основі є надходження плати за наданими кредитами, розміщеними депозитами. ПАТ «Укресімбанк» активізував роботу щодо одержання процентних доходів через оптимізацію свого кредитного портфеля та інших активних операцій, але водночас він не приділяв уваги розвитку банківських послуг, які могли б принести більші доходи.

У наведеній нижче табл. 3 представлено аналіз фінансових показників досліджуваного банку за 2010-2014 роки.

Таблиця 3
Окремі показники, що характеризують фінансово-кредитну діяльність ПАТ «Укресімбанк»

№ з/п	Показники	Нормативні показники	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
1	Достатність регуляторного банку (%)	Не менше 10%	28,50	28,91	29,18	29,22	22,55
2	Поточна ліквідність (%)	Не менше 40%	78,94	84,12	90,68	54,74	134,69
3	Максимальний рівень кредитного ризику на одного контрагента (%)	Не менше 25%	19,44	18,47	21,01	21,50	15,27
4	Великі кредитні ризику (%)	Не більше 800%	97,45	99,63	101,26	99,14	172,67
5	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств наданих одному інсайдеру (%)	Не більше 5%	0,12	0,40	0,53	0,16	0,27
6	Рентабельність активів (%)	-	0,22	0,19	0,21	0,19	7,57

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості (табл. 3) свідчить про активність банку на ринку фінансових послуг. Дані показники характеризують банк з позиції забезпеченості власними ресурсами, ефективності їх використання та ризиковості банківської установи.

Банк здійснює активне управління рівнем достатності капіталу для захисту від ризиків, притаманних його діяльності. Достатність капіталу Банку контролюється з використанням нормативів, встановлених НБУ та Базельською угодою щодо капіталу 1988 року.

Отже, проаналізувавши основні фінансово-економічні показники діяльності ПАТ «Укресімбанк», можна зробити висновок, що протягом 2010-2014 років банк розвивався, свідченням цього є збільшення загального обсягу пасивів, власного капіталу, зобов'язань, активів банку, а також постійне отримання прибутку.

Література

1. Фалюта А. В. Удосконалення рейтингового оцінювання банків / А. В. Фалюта // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доп. VII Міжнародної науково-практичної конференції (24–25 травня

- 2012 р.) / ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми, 2012. – Т. 1. – С. 102–104.
2. Семко В. М. Роль ринку міжбанківського кредитування в забезпеченні розвитку банківської системи / В.М. Семко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. - № 3 (21). - С. 79-82.
 3. Самородов Б. В. Обґрунтування процесу діагностики проблемних ситуацій банківської системи / Б. В. Самородов // Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (22-23 травня 2014 р.). – Х.: ВД «НЖЕК», 2014. – С.50-59.

References

1. Falyuta A. V. Udoskonalennya reytingovogo otsynuyannya bankiv / A. V. Falyuta // Mizhnarodna bankivska konkurentsya: teoriya i praktika: zb. tez dop. VII Mizhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferentsiyi (24–25 travnya 2012 r.) / DVNZ «UABS NBU». – Sumi, 2012. – Т. 1. – С. 102–104.
2. Semko V. M. Rol rinku mizhbankivskogo kredituvannya v zabezpechenni rozvitku bankivskoyi sistemi / V.M. Semko // Visnik Universitetu bankivskoyi spravi Natsionalnogo banku Ukrayini. – 2014. - № 3 (21). - С. 79-82.
3. Samorodov B. V. Obgruntuvannya protsesu diagnostiki problemnih situatsiy bankivskoyi sistemi / B. V. Samorodov // Sotsialno-ekonomichniy rozvitok Ukrayini ta yiyi regioniv: problemi nauki ta praktiki : materialy Mizhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferentsiyi (22-23 travnya 2014 r.). – H.: VD «INZhEK», 2014. – S.50-59.

Жмурко А. Ю. Оценка финансово-кредитной деятельности филиала ПАО «Государственный экспортно-импортный банк Украины»

Проведен анализ тенденций изменения кредитного портфеля отечественных банков на фоне негативного

проявления мирового финансово-экономического кризиса. Исследованы основные финансовые показатели ПАО «Государственный экспортно-импортного банка Украины». Проанализированы обеспеченность банка собственными ресурсами и эффективность их использования. Определено качество управления достаточностью капитала в условиях защиты от рисков в процессе его деятельности. Наведены основные направления развития ПАО «Государственный экспортно-импортного банка Украины».

Ключевые слова: кредитный портфель ПАО «Государственный экспортно-импортного банка Украины», финансовые результаты, коэффициентов финансовой устойчивости.

Zhmurko A. Evaluation of financial and credit activities branch of PJSC «State Export-Import Bank Of Ukraine»

The analysis of trends in the loan portfolio of domestic banks against the backdrop of the negative effects of the global financial crisis. The basic financial indicators of PJSC "State Export-Import Bank of Ukraine". Analyzed the security of the bank's own resources and the effectiveness of their use. Detected quality of managed capital to protect against the risks inherent in the business. The basic directions of PJSC "State Export-Import Bank of Ukraine".

Keywords: credit portfolio, JSC "The State Export-Import Bank of Ukraine", financial results, financial sustainability factors.

Жмурко Аліна Юрївна - магістр спеціальності «Фінанси і кредит» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ, м. Вінниця
seryeglaza@mail.ua

Рецензент: доктор економічних наук, професор, завідувача кафедрою фінансів Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля Костирко Л.А.

Стаття подана 09.01.2015